

Numărul 12. Oradea-mare 21 martie (2 apr.) 1899. Anul XXXV.

Apare duminică. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Ghemul vieții.

— Legendă. —

Mult și cu revnă caldă s'a rugat la icoana Maicei Domnului de la Sărindar jupâneasa Calița să-î dăruiască Dzeu un făt frumos, de pe soare să te poți uita iar la densul ba! Câte făclii albe ca ghiocel, cu pecetea din cherhanaua* (fabrica) Episcopiei n'a aprins la sfânta icoană marea logofeteasă Calița...

Și i-a dăruit sfânta Născătoare de Dzeu un copil după pofta inimei, frumos ca dl Hristos, cu părul de aur creș, cu gurița cât pecetea cea mică de la inelul lui Vodă și cu niște ochi mari ca smaragdurile din surguciul domnesc...

Da încă la botez ce mai sərbătoare, ce mai cumetrie! Nașă venit-a neașteptată o țină nădrăvană, care drept dar de cumetrie lăsat-a în leagănul de mătase al pruncului un ghem mare cu fire de aur și a dis logofetesei Caliței: „Iacă ghem de viață lungă și fericită pentru Toderul finul meu. Veți de nu i-l da să-l depene iute când s'o face măricel, că firele de aur acoper fire de argint

* În secolul trecut pe locul Ateului eră mitoc de episcopie și prima fabrică de luminări de ceară albă, monopolisată în favoarea episcopiei.

și firele de argint sânt pe d'asupra firelor de fer și de o sfârși repede firele de aur să nu dea zor și la cele de argint, că tot firu care are capet de incepere are și capet de sfârșit și vai de omul care dă de firele de fer. Fericirea pe lumea voastră stă în cumentenția și potoleala cu care fie-cine își deapănă ținic ghemul vieții.*

— Așă e treaba? gândi logofeteasa Calița; apoi las' pe mine, o să ascund ghemul lui Toderel de n'o puté bătejelul să deșire din așa de aur doar de i-o ajunge măcar pe 100 de ani.

Și așă făcu cum dișe buna mamă, chiar și după ce soarta o lipsi de dlu' boerul logofet și remăsese în veduvie grea.

Eră grea veduvia, nu pentru că doară boerul logofet ar fi lăsat jupâneasa lui în lipsă și scăpătaciune, că din potrivă o uliță întregă aproape de mitropolie eră plină numai de ecarturi și de casele țiganilor, zestrea jupânesei Caliței. D'apoi moșii întinse, de pornia dimineața la hotar și ajungea la celalalt hotar numai când tocă popa de vecernie.

Plânse cât plânse jupâneasa Calița după dlu' boerul, dar și lacrămile se sfârșesc ca totul pe lume. Și apoi dragostea de mamă osto rana sufletului soției. Și mai mult iubiă copilul se și Todirel crescú încet, fără zor, dar deștept, sănătos și fericit.

EPISCOPUL IOAN POPASU.

Se uită cu grige jupâneasa Calița în fie-ce sară după ce adormia dragul de plodeț la ghemul năsdăvancei, să vadă de nu s'a deșirat prea mult din ața de aur. Apoi ori cât n'ai zori să treacă ziua și noaptea, ele tot trec și cu ele se tot strânge funia motoloc la parul vieții. Și zi și noapte trecute în alintări și desmerdări numai ce destrămau din firul de aur al ghemului. Greu e pentru o mamă să nu-și mângăie copilașul. Jupâneasa Calița se îngroziă vedând cum dragostea ei nu sporește ghemul.

***

Trecură incetinel, numărate pe desmerdări dălele copilăriei lui Todirel. Ghemul stătea ascuns în fundul supatului într'un ciorap de mătase și de cât să-și mai cheltuiască ața de aur, jupâneasa Calița desmerdă băiatul mai rar.

Dar când o veni vremea dorului, de altfel de desmerdări decât ale mamei, ce s'o face, ce s'o întâmplă cu ghemul de ciorap? se gândia tremurând de groază buna mamă.

Și din nenorocire pentru Todirel, Ddeu îi luă și pe mama atunci când tocmai mai mare nevoie avea de sfatul ei.

Abia duse la groapă cu lacrimi cât bobul pe maică-sa, și băiatul, care acum era de vre-o 18 ani, remas stăpân pe averi, dete într'o zi de câțiva ciorapi pe cari jupâneasa Calița îi făcuse chișche îngânfate de galbeni ferecați adunați de cuminenia densei cu gând bun pentru Todirel.

Cât băga flăcăiașul mâna în ciorapii cu galbeni, numai ce sbucni din ciorap unde era motolită și streclă tinerețelor și unde mi-l înhăța pe băiat... Apoi ce nu-și simția el mijind pușorul aurii de asupra buzii? Ce zor mare pe copilandru doar o ajunge flăcău! Cum își trage tuleile de deasupra buzilor, doar le o aduce să semene a mustăți! Ba merge de doue ori pe săptămână la barbierie să-și rață barba că a aușit că crește mai iute după briciu; ba cere să-și dea perdaf doar s'o îngroșă tuleile. Neînțeleptul băiat nu pricepe șiretenia naturei, care ea ne împinge să ne cheltuim cât mai iute viața, doar vom face loc altora... Saturn care își mănâncă copiii, n'a încetat de a trăi. El este jupâneasa natură, care purdalnica își face o jucăre, din a ne naște, a ne da zor să creștem, să îmbătrânim și hop! ne înghite.

Ciorapii, chiștele cu galbeni se deșertară unul după altul. Nu e sac fără fund, necum un ciorap. Dar ce mai zăfeturii! Ce mai șaluri indiene la brêul și la capul lui Todirel. Ce mai blăni de samur împărătești, ce mai bagăne cu roți aurite, ce mai cai arăpești, ce mai juvaere sorii și stele, ce mai ospețe și prasnice și mai ales ce mai pupături de ochi albaștri, negri, verzi, căprui... Nică Sultanul nu buicia mai în huzur decât Todirel. Curgea viața ca aurul pe șgheab la tarapanaua împărătească. Numai luminișori peste tot în calea vieții...

Dar de, boeria se ține cu cheltuială. După galbenii din ciorapi, Todirel vându unul după altul acaturile din strada jupăneșei Caliței.

Iar ce cheltuiă mai cu zor Todirel, fu ghemul vieții. Într'o zi mai scotocind prin sîpetul mesei, că doar o mai da de vre-un ciorap cu bani, dete de ciorapul cu ghemul năsdăvancei.

— Ce-o fi asta? se întrebă Todirel, luând în mână un ghem de ață de fer.

Un glas ca de sub pământ răspunde la întrebarea flăcăului: „Nenorocitele, e ghemul vieții tale. Ai

cheltuit, ai risipit firele de aur și după ele firele de argint... Veți ce ț-a remas pe ghem.

Todirel vedu risipindu-se ca fumul suflat de vânt toate fericirile vieții. Cămătarii îi luară tot și judecata lui Vodă după legile țării, la cererea cămătarilor cari remaseră încă neplătiți, îl aruncă la pușcărie, iar ulița jupăneșei Caliței de atunci se numi Caliceii, căci calic remase neînțeleptul Todirel, care bolnăvit în temniță de reul traiu, se alese cu o mână și un picior paralișat de nu mai putea să-și câștige hrana de toate zilele, măcar ca slugă la slugile îmbogățite ale jupăneșei Caliței.

Flăcăi, nu deșirați ca Todirel ghemul vieții voastre cu zor și necumințenie!

V. A. URECHIA.

Frumos lucește...

*Frumos lucește mândrul soare,
De mult zăpada s'a topit,
Și cel dintăi miros de floare
Pe câmpul verde s'a ivit.*

*Din miadădi de primăvară
Sosit-a tainicul zefir,
Copil sburdă din cale-afară,
Ascuns sub foț de trandafir.*

*Și 'ncet din zările albastre
Vin călătorii drăgălași,
Vin cântărețele măiestre,
At primăverilor nuntași.*

*Dar tu iubito 'n depărtare
Lipsești atător frumuseți,
Ca soarele ce-ascuns răsare
Împodobitei dimineți.*

*De-ai ști cât te iubesc și iară,
Cum aș vol să mă privesc,
În timpul est de primăvară,
Obrazii tei ce înfloresc.*

*Ma fund în lumea șgomotoasă
Și par că-mă uit de tine-acum,
Privesc pe calea luminoasă
Și par că ved că-mă ești în drum.*

*Ș-ades din astfel de gândire
Când me deștept me înroșesc,
Me știă ai mei, că nu-s în fire,
Că sânt un altul, că iubesc.*

*Ah! doue stele luminoase!
Străbat prin geam a lor vâpăi
Și sânt atăta de frumoase,
Dar mai frumoși sânt ochii tei.*

*Privind la ele ca la tine,
Încerc s'adorm și me așed
Să me desmierde-a lor lumine
Ș-apoi cu tine să visez.*

Ofticoasa.

— Stări sufletești. —

(Urmare.)

Elena dacă vedea că tatăl ei avea să-o fie mult cu vorbele astea, își îmbrăcă paltonul și așa, cu ochii plecați, se ducea la chiriașa din față. Aceasta îi făcea ceași, o mângâia spuindu-i ca să nu mai plângă, că tot ei îi face reu.

Nici odată nu se adună cu fete multe. N'avea decât trei sau patru prietene la care se ducea densa și care știe că nu i-ar fi pretins să se ducă și ele la ea. Aceste prietene, când erau împreună cu Elena vorbiau fie-care de câte un tiner: Una, că al ei e așa, că îl înțelege în cutare loc și că se plimbă cu el sara; alta că al ei e frumos ca un heruvim, dar că are un defect: e timid și densa trebuie să-i facă școală; alta că iubește pe vėru-seu, că mă-sa a început să priceapă și l-a oprit să mai dea pe acasă.

Elena ascultă cu indiferență aceste copilării și ridea de multe ori de prietenele ei că sunt atât de ușoare de cred toate prostiile. Câte unaia îi dicea:

— „Ce proastă ești Raduleasco dragă! Creși tu că Jenică al teu te iubește sincer?”

— „Cum să nu, altfel laș iubí eú. Ai tu idee cum tremură când me zărește, cum plange când îl necăjesc, că nu țin la densul și cum se jură pe ce are mai scump, că eú sunt viața lui și că fără mine nu are să trăiască. Uite, nu mai departe decât alaltă-eri, pentru că m'a vėduť ríđnd cu un prieten al lui, de necaz s'a dus acasă și a bėut o sticluța cu acid fenic.

Elnea zímbiá cu scepticism:

— „Toate sũnt momentane, soro dragă. Foc de paie și nimic mai mult. Te asigur eú că la anu n'o să mai rămăie nimic din dragostea de ađi și atunci o să veđi și tu copilăria care o faci acuma. Mai întei de toate îți dai tu socoteala ce va să dícă „dragosta”? Dacă ai fi citit și tu atăta cât am citit eú, ai fi mai pesimistă și nu te-ai încântá așa de ușor. Uite, me veđi pe mine? Nu cred să iubesc vre-odată, așa de afurisită inimă am. Creși oare că nu mi-au înșirat și mie mulți palavre? O! câți! și în câte rėnduri! Unul se ține de șeasa luní de mine, imi bate capu cu prostiile lui, ínse eú ríđ de el: Păi cu copii o să fac eú dragoste? Uite deú, par că am necaz pe voi unde veđi altele, aici în școală, atât de corupte de te ia groaza. Dar vorbele lor? O! aceste vorbe e un scandal întreg: ele șciú tot, au vėduť multe, au experiență și vorbesc de toate cu atăta lejeritate, par că ar fi femeí măritate. Ce dicit? frumoase sũnt astea? „Prietena pentru un moment rămăsesse pe gânduri”. Nu îți mai vorbesc de curățenia sufletului — multe din colegele noastre au pierdut-o de la đeece ani și ca probă veđi ce scriú ele pe zidurile din dosul școalei”. Raduleasca se uită cu mirare la Elena, căci o auđia vorbindu-i într'o limbă carí nu se potrivea cu cei 15 ani ai ei. Bine înțeles că chiar de la alt cineva mai matur să fi venit aceste vorbe, tot n'ar fi avut vre-o înriurire serioasă asupra spiritului sburdalnic și ușor al acestei fete care și ea făcea parte dintr'o pleiadă de ființe cu gusturile excitate, nervoase, sensibile, impresionabile și cu simțurile mereú aprinse. Ca să stingi flacările unei case nu e suficient să arunci apa cu un pahar mic. Fetele acestea trăite mai toate în acelaș mediú, impru-

mutând una de la alta aceleași gusturi, aceleași idei, bine înțeles că ajung la un moment dat să aibă aceleași senzații și să facă aceleași fapte. Ele nu judecă nici odată consecințele. Puțin le pasă că fapta lor este reprobată; etatea lor nu le permite să aibă experiența lucrului și dorința de a cunoaște efectul cauzei le împinge de multe ori să facă lucruri carí nu ar trebui să le facă. Din cauză că au caracterul prea sglobiú, că sũnt prea naive, aleargă cu ușurință după acela, care s'a uitat mai lung în urma lor. Sângele prea viu, prea cald, nervi prea susceptibili, creerul cu ideile prea stricate, toate aceste nu le permit să judece că a serie prostii pe zid, a vorbi prea leger, a se lăsa pradă simțurilor aprinse, nu numai că este necuviincios, dar le face să-și piardă din demnitatea lor.

*

Erá sfėșitul unei frumoase đile de maiú, cu aerul încărcat de pulberea aurită prin reflexul razelor soarelui ce apunea roșu și mare după niște nori grei portocalii. Orașul huiá de sgomote nehotăríte, venite din depărtări necunoscute și neșciindu-se unde se vor pierde. Lumea trecea de colo până colo pe dinaintea casei Elenii, pe o stradă plină de praf și de copii, carí se grăbiau cu jocurile pe madanu de alabiri ca să nu-i apuce noptea.

Elena sta la fereastră cu cotile răđimate de barbă și se uită când la copii, când la căruțele în urma cărora praful se ridică în sus, fugia după ele și se aședă din nou pentru a se ridică mai târziu iar. Strada lor erá animată și murdară. În porțile caselor vecinele flecăriau de toți și de toate. Elena nu le putea suferi.

Soarele se pierdea încet, încet, trecėnd să lumineze altă lume poate mai fericită decât aceea în mijlocul căreia se află ea. În acele momente o căldură dulce îi învioră tot corpul și se simți fericită. Viața i se părú atunci scumpă de tot și o apucă o dorință nespusă pentru ca să trăiască cât de mult. I se părea că e ușoară și începú să aibă o vagă speranță într'un viitor mai fericit. Erá într'un extas și sufletul ei par că sorbiá viața, căci se simțiá transportată în alte sfere. Această fericire i se zugrăviá și pe față: fruntea senină, ochi visători cătând veseli spre un țel necunoscut, respirația caldă și un zimbet ușor ca o adiere de vėnt la colțul buzelor. În acele momente se află într'o beție complectă de viață și această beție o consumá mai mult. Fericirea care o simți ea atunci nu erá alt ceva, decât o exaltare a simțurilor și o surescitare prea mare a nervilor; exaltare și surescitare carí dádeau senzații necunoscute, făcėnd-o să se crează fericită. Ea nu-și dádea seama că ceea ce se petrecea în sufletul ei erá ceva anormal, căci spiritul trăia în alte sfere, iar creerul i se împăngenase așa, că nu mai erá în stare să simțiá nici o sbuciumare. Semėná întocmai cu un adormit de morfină căruia i se taie un braț; nu simte nimic atunci, dar când se deșteaptă creerul care fusese amorțit, se trezește și odată cu această trezire vine și conștiința și durerea. Elena tocmai a doua đii simți consecințele beției din điuva trecută: corpul îi erá ca amorțit, o durea capul, îi vijaú urechile, se simțea foarte slăbită.

*

Cum se închise școalele, Tinca trimese pe Elena cu fratele ei la o mătușă, care erá călugăriță la mănăstirea Zamfira, o femeie ca de vre-o 60 ani, care ținea la Elena ca la fata ei. Acolo avea toată libertatea. Erá o plăcere pentru ea să se scoale odată cu călugărița la 4 dimineața, să stringă singură paturile

*

și une-orî chiar îi ajută călugăriței la măturat. După ce-și bea laptele se ducea de se plimbă prin livezi până ce se osteniă și se aședă sub un nuc bătrân. Din partea ceea tot ceru i se desfășură ca o panoramă dinaintea ochilor și în liniștea sfântă a mănăstirii își simțea sufletul potolit și nu avea nici o altă dorință decât să trăiască cât mai mult ca să soarbă cu nesaț aerul curat al câmpului și să aibă mereu înaintea ochilor mareața priveliște a naturei. După ce se obosiă și soarele începea să arză, Elena în odaia mătusei și acolo în iatacul ei, cu transperentele lăsate, în răcoarea dulce și în mirosul plăcut de mere gutuși și busuioc, luă câte-o carte și citiă până la vremea prânzului.

În serile cu lună ședea în privdorul caselor, în fața căruia maica Evghenia avea o grădiniță de toată frumusețea. O liniște sfântă și poetică domniă în toată curtea mănăstirei, liniște care umplea inima Elenei de mister și fericire neînțeleasă. Își adânciă privirea în discul lunii sau pe câmpia poleită de razele palidului astru, și în acele momente visă fericiri, iar sufletul i se umplea de o taină neînțeleasă. Din când în când sgomotul căderii apei în sevel morii de la spatele mănăstirei, cum și tărăitul prelung al insectelor în fânul cosit pe câmp, veniau până la urechile ei. Elena iubiă mult aceste note monotone părându-i-se a fi pentru densa melodii plăcute care-i șoptiau setea de viață, eterna și universală dorință de a există!..

Sorbiă nesățios parfumul florilor adus de câte-o adiere îndepărtată de vânt.

Cu toate că trăia în aer curat și că ducea o viață regulată, boala totuși își urmă cursul înainte. Maica Evghenia observă și ea că Elenei nu îi eră bine, că slăbește pe fie ce zi. Îi scrise chiar Tincăi că sănătatea Elenei începe să o îngrijească serios. După câteva zile Tınca îi răspunse că observase și ea acest lucru că Elena suferiă de un reu ascuns. Tot în acea scrisoare îi mai vorbi și de caracterul imposibil al lui Ghiță cu care nu se putea înțelege în nici un chip. Îi mai trimise și câteva instrucții date de vecine: să-i dea lapte fierț cu usturoi, să-i facă mâncări fără unsură; să-i dea să bea borș, să înghită slănină, și alte multe de felul acesta. Îi mai scrise că, după ce o veni în București are s'o ducă la Buiclin sau la alt doctor. Maica Evghenia făcu tot ce îi scrisese Tınca și ce mai știea și ea, dar însă: Elena slăbiă din ce în ce mai mult, iar pe la sfârșitul lui august ajunsese așa de reu că fuse nevoită să o aducă în București. Tınca când își văzu fata atât de slăbită, o încercă lacrimile și imediat eși afară, se duse în magazin unde plânse aproape un sfert de cias.

Când se întoarse Ghiță din tîrg și o vădu pe Elena în valul acela, îi dîse:

— „Da ce ai slăbit așa fă? te-ai făcut ca o scândură, vai de tine! Aoleo... păi pricopsita de mă-ta te-a trimes la mănăstire. Par că ai fi baroneasă și nu ți-ar prii vara aerul din oraș. Te-ai săturat? ei, să te mai duci și altă dată“.

Elena nu dîse nimic; se uită lung la tat-su și trecu în camera cealaltă. Acolo găsi pe mă-sa și îi spuse toate vorbele lui Ghiță. Tınca îi dîse:

— Tu nu-l cunoști frate? nu știi că așa e felul lui? fă-te că n'auți și atîta tot.

(Va urmă.)

GRIGORE MĂRUNȚEAN.

Poesie-prosă.

*Doarme tinera copilă...
Sub albastra plăpunioară
Se ridică ritmic... ritmic
Sinu-i dulce de fecioară...*

*Taci!.. n'o veți ce blând suride,
Fericită ea visează...
„Ah e el... e el... iubitul!“
Înaintea ei să cașă*

*A venit, venit să-ți spue
Doru-i, patima-i întreașă,
Și s'o roage drag să-l aibă,
Cum o are el de dragă.*

*Și să țese împreună
Basmul dragostei lor sfinte...
Cântul plin de fericire...
Paserile n'ncep să cânte,*

*Și de-odată lunca n'treașă
Cântă aria divină
A iubirei... și pădurea
Toată e de cântec plină.*

*Cântă totul... vîntul bate
Dulce... dornice privighitoare
Cântă și... dar... stai... ascultă!
Ah!.. E sunet de vioare...*

*Te-ai trezit din somnu-ți dulce
Blând, nevinovat copil,
Te-ai trezit... dar e aveau...
El e!.. „Cât e de gentil!“*

*În odaia de alături
Tat-so: „Iar o serenadă!..
„Iarăș el... nefericitul,
„Are iarăș bani de pradă!“*

1899.

VI-NI.

Alphonse Daudet.

Aventurile lui Tartarin din Tarascon

Traducere din limba franceză de Lia Măgura.

(Urmare.)

Episodul al doilea.

La turci.

X

Numele tatălui tău spune-mi tu mie și numele acestor flori, îți voi spune ție.

„Când e vorba de capoi, trebuie să te gândești la prințul muntenegreni.

A doua zi după petrecerea de la restaurantul Platanilor, îndată ce se lumină de ziua, prințul Grigore eră în odaea tarasconezului.

„Îmbracă-te repede... și-am găsit maura. Se numește Baia, e de douăzeci de ani, frumoasă de pică și deja văduvă.

— Văduvă... ce noroc! — țise vesel bravul Tartarin, căci nu prea avea încredere în bărbații orientali.

Da, dar e foarte păzită de fratele ei.

— Ah! drace...

— Un maur sălbatec care vinde pipe la Bazarul de Orleans...

Urmă o tăcere de câteva secunde.

„Bine, reluă prințul, nu ești omul care să se sperie de atâta lucru. Și apoi poate că o să isprăvim repede cu acest pirat cumpărându-ți câteva pipe. Haide, îmbracă-te repede... ștrengar norocos!”

Palid, emoționat, cu inima plină de dragoste, tarasconezul sări din pat și îmbrăcându-și ismelele lui largi de flanelă, întrebă:

„Ce trebuie să fac?”

— Foarte simplu. Să scrii damei, cerându-i o întâlnire.

„Atunci știe franțuzește!”... țise naivul Tartarin cu un aer desamăgit.

— Nicăi măcar o boabă, răspuse prințul fără să se turbure, „dă îmi vei dicta scrisoarea și eu o voi traduce întocmai.

— O, prințule, ce bun ești!

Și tarasconezul începă să se plimbe cu pași mari prin odae, tăcut și gânditor.

Ve închipuți că nu se scrie unei maure în Algeria ca unei grisetă din Beaucaire. Noroc că eroul nostru citise mult, așa că amestecând retorica indienilor de Gustave Aimard cu „Călătoria în Orient” a lui Lamartine și câteva amintiri depărtate din „Cântecul Cântecelor”, pută să compue scrisoarea cea mai orientală care s'a putut vedea. Aceasta începea cu:

„Ca și struțul prin nisipur...”

și se isprăvia prin:

„Numele tatălui tău spune-mi tu mie și numele acestei flori, îți voi spune ție.”

Lăsați copiii să vină la mine!

Tartarin și apoi pe trei sferturi sedusă mai înainte, se părea că maura nu doriă alt ceva decât să-l primească. Inse fratele ei avea scrupule și pentru a le domoli, trebui să cumpere duzină, grosuri, corăbiți întregi de pipe...

„Ce dracu să facă Baia cu atâtea pipe”, se întrebă uneori șermanul Tartarin — dar cu toate astea plătia fără a se tocmă.

În sfârșit, după ce cumpărase munți întregi de

Romanticul Tartarin ar fi voit să trimeată împreună cu scrisoarea și un buchet de flori simbolice, după moda orientală; dar prințul Grigore socoti că e mai bine să cumpere câteva pipe de la fratele ei, ceea ce va îmblândi sălbătăcia acestui domn și va face negreșit mare plăcere damei, căci ea fumează foarte mult.

„Haidem repede să cumpărăm pipe!” țise Tartarin plin de ardoare.

„Nu, nu! lasă-me pe mine singur să le ia. Le voi căpăta mai ieftin...”

— Ce!... dăa vrei... o prințule, prințule... și bravul om, foarte incurcat, întinse punga îndatoritorului muntenegrean, recomandându-i să nu neglijeze nimic, numai ca ea să fie mulțumită.

Din nefericire, afacerea — cu toate că destul de înaintată — nu mergea atât de repede după cum se putea nădădui. Foarte mișcată de elocința lui

pipe și respândise valuri de poezii orientale, obținut o înfelnire.

Nu e nevoie să ve mai spun cu ce bătaie de inimă se pregăti tarasconezul. Cu câtă ingrigire rotunzi, lustrui și parfumă barba-i aspră de vânător de caschete. Cu toate acestea nu uită să-și ia în busunar o măciucă cu colțuri de fier și două trei revolve — căci omul trebuie să fie provădit.

Prințul, întotdeauna îndatoritor, veni la întâia înfelnire în calitate de tălmăciu. Dama locuia în orașul de sus. Înaintea ușei, un maur tiner de 13—14 ani, fumă. Acesta era vestitul Ali, fratele în chestie. Vădând pe cei doi vizitatori sosind, bătut de două ori în ușe și se retrase discret.

Ușa se deschise. O arăpoaică apărut și fără a dice o vorbă, conduse pe acești domni într-o odăiță răcoasă, în care dama așteptă răsturnată pe un divan. I se părut întâi tarasconezului că e mai mică și mai grasă decât aceea din omnibus. Era ea într'adevăr aceea? Dar acest gând străbătut numai ca un fulger prin creierul lui Tartarin.

Dama era atât de drăguță cu picioarele ei goale, cu degetele mânilor încărcate cu inele, trandafirice, gingașe și lăsând să ghicești sub ilicu de po-tav aurice, și sub frunzele fusteii, o persoană plăcută, puțin cam grăsulie și rotundă în toate părțile. . . O țevă de chihlimbar de la narghilea, fumegă la buzele ei și o înveluia toată într-o glorie de fum galbin.

Intrând, tarasconezul puse o mână pe inimă și se închină cât putu mai oriental, rostogolind niște ochi mari pasionați. . . Baia îl privi un moment fără a dice ceva; apoi lăsând țeava narghilelei din gură, se resturnă pe spate, ascunse capul în mâni și nu se mai văd decât gâtul ei alb, pe care un ris nebun îl făcea să joce ca un sac plin de mărgăritare.

(Va urmă.)

Fenomenele sugestibilității.

B. Manifestările influinței sugestiilor asupra organelor simțurilor noastre.

Lea indivizii foarte bine sugestibili putem provoca prin sugestii chiar în funcțiunile organelor simțurilor noastre cele mai interesante, frapante și admirabile schimbări. Astfel putem provoca un șir — pot dice — necurmat de halucinațiuni și iluziuni. Halucinațiunile, când ni se pare că auzim sau vedem ceva, ce în realitate nu există. Cineva halucinează d. e. atunci, când i se pare, că vede insecte sau alte lucruri, cari înse în realitate nu există nici unde, sau când i se pare că aude voci, de și în giurul lui e cea mai mare liniște. Tot în chipul acesta se ivesc halucinațiuni și cu privire la celelalte simțuri ale noastre.

Sub iluziune înțelegem priceperea și explicarea falsă ale obiectelor existente în realitate. Atât halucinațiunile, cât și iluziunile, dar mai vârtos halucinațiunile cari sunt mai în totdeauna de un caracter serios, — au să fie considerate de productul funcționării anormale a organelor simțurilor noastre. Toate stările acestea anormale le putem provoca prin sugestii, precum voi arată în cele următoare.

1. Îi spun ipnotizatului, că n'odaie se află o pasere care cântă și totodată îi arăt călimarul, despre care dic că e colivie. Ipnotizatului le crede toate ace-

tea; începe să asculte, să laude cântarea atât de frumoasă a paserii, se miră de penele ei strălucitoare și toată fața-i ride de bucurie. Cu o vorbă, ipnotizatului ne face impresia unui individ, care suferă într'un grad mare de halucinațiuni.

2. Îi dau ipnotizatului o cerusă cu acea observare, că e o rosă mirositoare. El cerusa o va consideră de rosă, o va mirosi cu multă plăcere, ce-și potfi ceti din față și totodată își exprimă mirarea și lauda cu privire la frumseța colorii ei.

3. Îi ofer ipnotizatului un condei în loc de țigară, a cărei aromă o va gusta cu plăcere și n' aer va suflă nori imaginari de fum.

4. Bag în gura ipnotizatului sare și-i spun că e zahar. El va mânâncă sarea și o va află de dulce.

5. Unui alt ipnotizat îi spun că aude vre-un vals. El îndată începe să-și miște ritmice picioarele, își leagă corpul și dacă chiar știe, va cântă și el pianissimo vre-un vals.

6. Altuia îi dau un pahar cu apă în loc de Champagner. El Champagnerul îl gustă cu multă plăcere și-l află de tare. Dacă-i dau mai multe pahare, începe să se legene pe picioare.

Tot în chipul acesta putem provoca și încă alte multe halucinațiuni în funcțiunile organelor simțurilor noastre. Țin să observ mai departe, cumcă fiziognomia și toată ținuta ipnotizaților, cari halucinează, e fidel corespunțătoare conținutului halucinațiunilor; cumcă bucuria și tristețea, frica și plăcerea sunt tot atât de bine pronunțate, ca și când ele s'ar fi născut sub influința afecțiunilor adevărate.

Toate halucinațiunile sus înșirate și altele de felul acestora se numesc halucinațiuni pozitive.

Prin sugestii pot face, ca unele organe ale simțurilor noastre să nu mai funcționeze. Prin sugestie îl pot face pe ipnotizatului surd d. e. de urechea stângă, pe când de fapt cu urechea-i stângă nu reagează nici la cel mai mare șgomot, pe când cu cea dreaptă aude bine. Tot asemenea îl pot face orb de un ochi, sau de amândoi, de nu mai vede nimica. Prin sugestie pot face, ca pielea ipnotizatului să devină nesimțitoare și decî să nu simțească nici o durere. Pot să-i împung pielea cât îmi place, pot să i-o electrizez, pot să-i bag în nările nasului diferite lucruri fără înse, ca el să simtă ceva, fără să se deștepte din stadiul ipnotic, ce negreșit s'ar întâmplă, dacă nu i-aș fi sugerat nesimțirea pielii.

Prin sugestiile corespunțătoare putem decî provoca nesimțirea pielii (anaesthesia) și lipsa de durere (analgesia). Pe baza aceasta s'a folosit ipnosa pentru facerea unor operațiuni mai ușoare, pe când în casuri mai grave și mai complicate n'a putut și nici când nu va pută înlocui narcosa de cloroform. Astfel femeii ipnotizate au născut ușor și fără dureri; astfel indivizilor ipnotizați li s'a tras dinți, li s'a tăiat bube mai mici fără nici o durere. În ziua d'adî ipnosa nu se mai folosește în chirurgie.

Prin sugestie pot face să dispară dinaintea ipnotizatului persoane, lucruri și altele. Astfel îi sugerez — spre pildă — ipnotizatului, că masa din mijlocul odăii a dispărut de acolo. Dacă ipnotizatului se primblă în urmă prin odaie și se lovește, din întâmplare, de masă întrebându-l de ce obiect s'a lovit? îmi va răspunde, că s'a împedecat d. e. într'un scaun. Vedem decî că masa nu mai există pentru cel ipnotizat și că el o schimbă cu scaunul. Aceasta o putem numi foarte ni-merit de o iluziune născută în urma autosugestiei ip-

SALON.

Societatea pentru fond de teatru român.

Comitetul Societății pentru fond de teatru român a adresat mai multor fruntași următorul apel:

Stimate domnule,

Sunt acum trei-șeci de ani, fii bunii ai neamului nostru în apelul lor „cătră inteligența română din Budapesta” au constatat, că „necesitatea înființării unui Teatru național pentru Români de dincoace de Carpați se simte de întreaga românie”.

Inteligența românească ascultând cuvântul fruntașilor sei, în anul 1870 a și înființat „Societatea pentru crearea unui fond de Teatru național Român”. De atunci și până astăzi această societate, când mai cu spor, când mai trăgănat, neîntrerupt, lucrează într’ajungerea mărețului scop.

Căci scopul este măreț.

„Scopul nostru este să înființăm un nou amvon pentru răspândirea moralității, o nouă catedră pentru propagarea bunului gust, un nou organ pentru întărirea culturii naționale. Voim un cămin pentru muzica noastră și pentru toată comoara artistică, ce am moștenit de la părinții și strămoșii noștri. Voim un templu al artelor, care alătura cu biserica și școala să facă creșterea poporului, de multe-ori suplinind și întregind ceea-ce aceste două n’au putut să îndeplinească. Voim să înălțăm un templu al Thaliei Române, care să ne reprezinte marile figuri ale istoriei naționale, eroii și martirii noștri, cari și-au vărsat sângele pentru neamul lor, femeile de model, cari și-au jertfit podoaba cea mai scumpă, pentru aceeaș sfântă idee. Să ne învie pe marele împărat, carele în capul oștirii învingătoare a înjugat Dunărea și trăgând de acolo o brazdă, ale cărei urme se cunosc și azi, a întemeiat aici o nouă provincie romană, așezându-ne în ea pe noi drept sentinela a gintei latine. Să ne înfățișeze fazele de frunte, prin cari a trecut neamul românesc de atunci și până astăzi, tot atâtea drame, tot atâtea tragedii, în cari ideea fundamentală, indemnul, care a pus pe toți în arena luptei și pentru care a murit, a fost vecinic dragostea țării și dorul nestins de-a se susține, ca neam românesc. Voim un templu, în care toți să ne adunăm cu evlavie și să ne închinăm smerit dumnezeștilor învățători ale Geniului nostru național; un templu, care să ne întărească sentimentele noastre de încredere în puterea de viață a elementului românesc”.

Astfel vorbiă la Orăștie cătră adunarea generală din 1897 Iosif Vulcan, laboriosul președinte al societății pentru crearea unui fond de Teatru național român. Și cuvintele lui erau stoarse din sentimentele inimilor românești. Prin limba sa trăește națiunea, cultura națională e pavăza cea mai puternică a existenței naționale. Poporul românesc, care trăește în țările de sub coroana sfântului Ștefan, a înțeles acest adevăr și din toată sărăcia sa neîncetat a jertfit și jertfește pe sfântul altar al culturii naționale. Luptele neobo-

site ale strămoșilor ne-au câștigat biserica națională, cel mai fruntaș izvor de lumină și iubire de neam; duhul veacului a străbătut și la Români și nu este doar sat românesc, în care școala românească să nu propage cultura încălzitoare de inimă și ușurătoare vieții între mlădițele tinere ale neamului nostru, iară „Asociațiunea pentru cultura poporului român” varsă lumina printre cei crescuți. Multe avem, dar multe ne și lipsesc și cine ar tăgădui, că între lipse cea mai mare este: Teatru român. Dar antecesorii noștri trei-șeci de ani dearându-l au muncit și astăzi societatea pentru crearea unui fond de Teatru național român dispune de o avere, ce reprezintă aproape suma de *o sută și trei-șeci mii de fiorini*. E considerabilă suma aceasta și ea ne întărește în credința noastră, că ideea-lu atâtor suflete bune românești nu este utopie, ci în curând trup va lua.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru național românesc în timpul din urmă a luat un nou avânt. Și credem, că nu mai este departe timpul, când societatea actorilor români va cutreeră sate și orașe, ca în limbă dulce românească să vestească neamului nostru bunul și adevărul și frumosul.

Cum inse credința aceasta prinde tot mai adânci rădăcini în inimile noastre, societatea românească a început să zoriască întruparea frumosului ideal. La Hațeg adunarea generală din 1898 a societății noastre a hotărât a invita comitetul, ca „pentru promovarea intereselor societății să chibzuiească modalitățile, prin cari în timp și locuri potrivite să se aranjeze reprezentățiunile teatrale în favorul societății”. Scopul acestei hotărâri a fost, parte să deștepte un interes tot mai mare în societatea românească pentru instituțiunea teatrului, ca astfel să se pregătească terenul pentru înființarea trupei de actori la Români din Ungaria și Ardeal, parte ca în acelaș scop să sporească mai intensiv fondurile societății. De ani de zile deja comitetul societății lucrează cu plan spre scopul indicat. Așă „Biblioteca Teatrală”, ce apare sub îngrijirea comitetului, are menirea să dea publicității piese teatrale, cari să poată fi jucate cu ușurință de cătră diletanții orașelor și orașele noastre românești.

Acum, indemn de hotărârea amintită a adunării de la Hațeg, comitetul societății încearcă spre scopul indicat o activitate mai intensivă în părți mai largi ale poporului românesc. Statutele societății prevăd instituirea de comitete filiale prin centrele românești. Având inse în vedere puținătatea puterilor intelectuale și materiale ale poporului nostru și cu deosebire considerând interesele Asociațiunii, care își are deja aproape pretutindeni comitetele sale filiale, am socotit, că o instituire de noue comitete filiale pentru societatea noastră ar stingări numai activitatea celor ale Asociațiunii și astfel ne-am hotărât a încercă un alt mijloc pentru de a deșteptă interesul publicului românesc pentru societatea noastră și a promovă astfel apropierea timpului, în care din societatea pentru crearea unui fond de teatru se va naște „Teatru român”.

A decis adecă comitetul acestei societăți, ca în fiecare centru românesc să-și alege câte un bărbat de încredere, care în chip personal să primească asupra-și sarcina de a reprezenta în mijlocul societății, unde trăește, interesele societății pentru crearea unui fond de teatru național român.

Datoria acestor bărbați de încredere va fi: să indemne inteligența românească din giurul lor la aranjarea de reprezentațiunile teatrale de diletanți, din al

căror venit o parte cât de modestă să fie destinată pentru societatea noastră; să mijlocească răspândirea broşurilor din biblioteca noastră teatrală, precum şi a altor scrieri, menite, să deştepte interesul publicului nostru românesc pentru teatru; după putinţă să participe la adunările generale ale societăţii noastre, îndemnând la aceasta şi pe alţi buni Români; să născă într'acolo, ca în fiecare an după putinţă să adune membri fondatori, membri pe viaţă, ordinari şi ajutători, pentru societatea noastră; în general să facă tot ce ar crede cuviincios şi bine întru promovarea intereselor societăţii pentru crearea unui fond de teatru naţional român. În fiecare an, câteva săptămâni înainte de termenul, la care se vor ţine adunările generale ale societăţii, aceşti bărbaţi de încredere ai noştri vor face comitetului central din Braşov un mic raport despre activitatea lor pentru promovarea afacerii de sub întrebare şi despre rezultatul acestei activităţi.

Luând în vedere ţinutul, în mijlocul căruia trăiţi şi bine cunoscând zelul dvoastre pentru progresul cultural al poporului nostru românesc. Comitetul societăţii pentru crearea unui fond de Teatru român, îndrăzneşte a vi se adresa cu rugarea să binevoiţi a ve considera pentru viitor ca bărbat de încredere al acestui comitet pentru oraşul şi ţinutul dvoastre şi a primi astfel sarcina morală a îndatoririlor indicate pentru aceşti bărbaţi de încredere ai noştri. Dacă înse, fie acum, fie în viitor, împregiurările nu vi-ar permite a da ascultare rugării noastre, veţi binevoi a ne încunoşcinţă despre aceasta arătându-ne totodată vre-un bărbat din mijlocul dvoastre, care ar pute să ve înlocuiască în munca românească, pe care vi-o cerem.

Incheiăm prin cuvintele de aur ale preşedintelui nostru: „Orî din ce parte am studiă neamul românesc, pretutindenea dăm de eticheta de nobieţă a obârşiei sale vechi. În toate ale lui, în poezie, musică şi port, găsim germeii clasicităţii. Un cuvânt acesta, care trebe să ne deschidă porţile civilizaţiunii, care ne îndreptăţeşte să ne reclamăm un loc printre popoarele, cari înaintează, căci de şi săraci, de şi înapoiaşi încă, putem dice cu mândrie: Est Deus in nobis. Este grea sarcina ce ne-am impus. Dar arta nu ne descuragează. Când e vorba de spriginirea culturai nationale, când e vorba să facem un asil limbii şi musicii noastre, când avem să ridicăm un templu pentru afirmarea idiomului nostru: atunci sărac şi bogat, tēran şi domn, tiner şi bătrân, femeie şi bărbat, toţi îşi vor face datoria dându-şi cu însufleşire obolul şi Thalia Română se va ridică chiamând sub steagul seŭ pe toţi Români”.

Nu ne indoim un moment, că şi dvoastre ne veţi da spriginul la această muncă românească. — Aşteptăm răspunsul.

Din şedinţa comitetului societăţii pentru crearea unui fond de teatru naţional român, ţinută la Braşov, în 25 februarie st. v. 1899.

Cu toată stima :

Virgil Oniţiu,
vice-preşedinte.

Vasile Goldiş,
secretar.

Când voim să afirmăm ceva, luăm de martor pe Dumnezeu pentru că el nu ne contradice nici odată.

*

Speranţa este mângăierea nenorociţilor.

*

Fericirea este ca ecoul: răspunde dar nu vine.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1899. —

II

Sesiunea gen. din an. c. a Academiei Române din Bucureşti s'a deschis la 16/28 martie, sub presiul dlu Petru Poni, asistând următorii membrii: din secţiunea literară, Caragiani, Haşdeu, Naum, Negruzzi, Ollănescu, Sbiera, Tocilescu, Vulcan, Quintescu; din secţiunea istorică, Kalinderu, Maniu, Ionescu, Sturdza, Xenopol, Urechia; din secţiunea ştiinţelor, Aurelian, Babeş, Gr. Stefanescu, Fălcoian, Saligny, dr. Felix.

Întîiu s'a dat cetire raportului secretarului general D. A. Sturdza, din care scoatem următoarele:

I. Membrii Academiei.

De la închiderea sesiunii generale a anului trecut, Academia a încercat o îndoită pierdere, prin încetarea din viaţă a membrului actual Al. Papadopol-Calimach şi a membrului corespondent C. Esarcu.

Al. Papadopol-Calimach a încetat din viaţă la Tecuci în ziua de 18 iunie. Papadopol-Calimach şi-a început activitatea publică lucrând alături de marii bărbaţi ai Moldovei cari au făcut Unirea. Ocupaţiunea sa plăcută erau studiile istorice. În cercetările sale el a îmbrăţişat toată istoria Românilor, de la epoca anteromană şi până în zilele sale. Între manuscriptele sale, pe cari le-a dăruit împreună cu multe acte şi documente Academiei, el a lăsat, pe lângă altele, o voluminoasă lucrare despre Istoria tipografiei în România şi un volum de amintiri personale. Nu numai Analele Academiei au publicat un număr însemnat din studiile acestui zelos cercetător al istoriei naţionale, dar aproape toate revistele mai importante apărute în ultimii patru-şeci de ani l-au numărat printre colaboratorii lor sîrguitori. Academia a depus o coroană pe sicriul regretatului nostru coleg, la înmormântarea căruia a fost reprezentată prin dl Gr. G. Tocilescu.

C. Esarcu a fost un călduros iubitor al literelor, ştiinţelor şi artelor. Doctor în medicină, şi-a început activitatea ca profesor de ştiinţe naturale la universitatea din Bucureşti, de unde a trecut în serviciul diplomatic al ţării şi, în această calitate, a dezvoltat mult zel pentru cercetări istorice în arhivele italiene. Rezultatele acestor cercetări au fost, în mare parte, comunicate de Esarcu Academiei; actele şi documentele procurate astfel din Italia au fost publicate în colecţiunile noastre istorice. Preocuparea de căpetenie a vieţii lui a fost înse crearea Ateneului Român, la a căruia organizare participase şi căruia îi consacră toată afecţiunea ultimilor sei ani. C. Esarcu a încetat din viaţă la 8 iunie. La înmormântarea lui colegul nostru dl D. C. Ollănescu a rostit o cuvântare în numele Academiei.

II. Şedinţele de peste an.

În cursul anului, Academia a ţinut 14 şedinţe ordinare şi 1 extraordinară, cu ocaziunea încetării din viaţă a membrului seŭ corespondent C. Esarcu. Dintre aceste şedinţe 9 au fost publice. În ele s'au făcut multe comunicări şi discuţiuni ştiinţifice, de cătră dnl Gr. G. Tocilescu, V. A. Urechia, dr. V. Babeş, N. I. orga St. C. Hepites.

III. Publicațiunile Academiei.

De la sesiunea trecută până acum s'au făcut următoarele publicațiuni:

1. Din Analele Academiei s'au tipărit: doue volume din Anale, comunicări de Tanovicean, D. C. Ollănescu, V. A. Urechiaș, A. D. Xenopol, I. Kalinderu, N. Iorga, Dr. V. Babeș, St. Hepites.

2. Din Istoriile lui Erodot, în traducerea primită a dlui D. I. Ghica, s'au tipărit doue coale.

3. Comisiunea aleasă în sesiunea generală a anului 1897 pentru organizarea facerii Dicționarului limbii române a continuat lucrările începute chiar în acel an pentru adunarea și rânduirea materialului necesar spre acel scop.

4. Lucrările bibliografice, cu cari este însărcinat bibliotecarul Academiei, dl I. Bianu, au continuat a se întocmi și publică cu toată îngrijirea necesară.

5. Din Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor de Dimitrie Cantemir, care se retipărește în nouă edițiune după textul original, sub îngrijirea dlui Gr. G. Tocilescu, a rămas a se tipări prefața pentru definitivă încheiere a volumului.

6. Conform decisiunii luate în sesiunea generală a anului trecut, s'a început a se publică memoriile bursierilor fundațiunii Adamachi într'o serie specială sub titlul Publicațiunile fondului Vasilie Adamachi.

7. Flora Dobrogei, de repozatul nostru coleg Dr. D. Brândză, care începuse a se tipări în anul trecut sub supraveghierea dlui Dr. Sabba Ștefănescu, s'a terminat, tipărindu-se în cursul anului coalele 8—31, precum și prefața. Volumul este împodobit cu un portret al regretatului nostru coleg.

8. Catalogul monumentelor epigrafice și sculpturale ale Muzeului Național de anticități, întocmit de dl Gr. G. Tocilescu, a început a se tipări; întreaga lucrarea va fi terminată în cursul anului viitor.

9. S'a început a se tipări Basarabia în secolul XIX de Zamfir C. Arbore, lucrare căreia i-ați acordat în sesiunea trecută premiul Eliade-Rădulescu. S'a tipărit 36 coale din această scriere.

10. Conform decisiunii Academiei din sesiunea generală a anului trecut, s'a tipărit în volum separat lucrarea colegului nostru dl S. Fl. Marian: Sărbătorile la Români. Studiu etnografic. Vol. I. Cărnilegile. Publicațiunea cuprinde 18 coale.

11. În ședința de la 19 mai, ascultând raportul dlui Gr. G. Tocilescu, Academia a decis a tipări în volum separat lucrarea dlui Gr. Crețu asupra lexiconului manuscris slavo-român al lui Mardarie Cozianul de la 1649. Publicațiunea acestei lucrări se va începe îndată ce fondurile necesare vor fi înscrise în budgetul cheltuelilor.

12. În cursul anului s'a prezentat Academiei din partea dlui Dr. G. Weigand, membru corespondent, fascicula I-a din publicațiunea Linguistischer Atlas des Dacoromanischen Sprachgebietes, pe care dsa o tipărește la Lipsa cu cheltuiala Academiei. Fascicula cuprinde opt charte, reprezentând pronunțările deosebite ale mai multor sunete în regiunea cuprinsă între Tisa, Mureș, Alba-Iulia, Cluș, Baia-mare.

13. În anul acesta s'au stabilit relațiuni de schimb publicatiunilor cu mai multe institute străine.

14. De la Direcțiunea poștelor s'a obținut în acest an expedițiunea oficială gratuită pentru corespondența și publicațiunile Academiei.

IV. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice.

Publicațiunea de documente istorice s'a continuat și în anul trecut, publicându-se mai multe volume.

S'a continuat și în anul acesta cercetarea și deconșirea documentelor istorice din arhivele orașelor Sibiu și Bistrița. S'au procurat în cursul anului 500 documente, dintre anii 1496—1600.

Cercetările istorice în orașele Transilvaniei au procurat deci până acum 2.594 documente, din care o parte va apăre în apendicele tomului XI din colecțiunea Hurmuzaki.

S'au procurat în cursul anului de la comunitatea grecească din Veneția copiile a 4 dosare importante pentru istoria noastră din secolul al XVI-lea, cuprinzând acte privitoare la membrii familiei lui Petru Șchiopul și la afaceri de ale lor. Aceste acte se tipăresc în tomul XI al colecțiunii Hurmuzaki.

V. Biblioteca.

Vechia sală de lectură a bibliotecii Academiei devenise de mai mulți ani cu totul neîncăpătoare și, astfel, încă de când Instituțiunea noastră a intrat în posesiunea caselor Zaleski, se desemnase sala lor cea mare pentru a servi la întrebuintarea de către publicul cetitor a cărților tipărite. Lucrările de instalare fiind terminate în cursul verii, noua sală a fost deschisă în novembre și funcționează în mod satisfăcător.

M. S. regele, înaltul protector și presedinte de onoare al Academiei, a oferit mai multe publicațiuni.

M. Sa regina a dăruit de asemenea patru volume de scrieri, în trei din cari se află portretul Majestății Sale, cu scrierea și data: Poesii Române, Poveștile Peleşului, Cuvinte Sufletești și Domnul Pulcinel, scriere ilustrată, publicată în facsimile de pe manuscrisul autograf al M. S. reginei și tipărită în limbele germană, română, franceză și engleză.

Domnișoara Felicia Racoviță a dăruit un manuscris autograf al lui Vasilie Alexandri, cuprinzând, în prima lor formă, 22 de poesii scrise între 1843—1844 și cari au apărut apoi, în 1857, în volumul Doine și Lăcrămioare.

O importantă donațiune a fost făcută Academiei de către dl C. Jacimirsky, tiner învățat rus, care, în afară de mai multe volume tipărite și mai multe documente, a dăruit de ce volume manuscrise, între cari o frumoasă cronică anonimă a Țării-Românești până la 1689 și o istorie și descriere a împărăției chinezești în limba rusă.

Dl Gr. Crețu, profesor, care avea în păstrare, pentru studiu, de la răposatul episcop Ghenadie al Rîmnicului, manuscrisul lexiconului slavo-român al lui Mardarie Cozianul de la 1649, dăruit Academiei de răposatul Prelat, a predat în cursul anului Instituțiunii noastre acel prețios manuscris.

VI. Donațiuni, legate și fonduri.

Gestiunea financiară a Academiei și starea fondurilor sale în cursul exercițiului bugetar de 14 luni, 1 aprilie 1897—31 mai 1898, a fost examinată în amănunt în cursul anului de către comisiunea financiară pe care ați ales-o în acest scop în sesiunea generală a anului trecut, și rezultatul acestei examinări se arată în rapoartele ce vi s'au prezentat odată cu acesta.

Fundațiunile Adamachi și Otteteleşanu : Din prima

s'au dat 22 burse. A doua funcționează în mod foarte satisfăcător.

VII. Concursurile premiilor.

În sesiunea generală a acestui an sînt de acordat 4 premii pentru opere publicate și 4 pentru lucrări prezentate în manuscris asupra unor subiecte puse la concurs.

La concursurile acestor premii s'au prezentat următoarele publicațiuni și lucrări:

1. La Premiul Năsturel-Herescu din seria B, de 4.000 lei, care este a se da celei mai bune cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noiembrie 1897 până la 31 octombrie 1898, — s'au prezentat 14 publicațiuni. (Titlul lor s'a publicat în „Familia“ în decembrie an. tr.)

2. La Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei, care este a se da unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noiembrie 1896 până la 31 octombrie 1898, — s'au prezentat 15 publicațiuni. (Vezi „Familia“ din 1898 luna dec.)

3. La Premiul Adamachi, de 5.000 lei, care este a se da unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral, de ori-ce natură, apărută de la 1 noiembrie 1887 până la 31 octombrie 1898, — s'au prezentat 4 publicațiuni. (Vezi „Familia“ 1898 luna dec.)

4. La Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățămîntului public, de 1.500 lei, care se va decerne celei mai bune cărți didactice în limba română, dintre cele tipărite de la 1 ianuarie 1895 până la 31 octombrie 1898, — s'au prezentat următoarele publicațiuni:

Adamescu (Gheorghe), Noțiuni de istoria limbii și literaturii românești, București 1896. Adamescu (Gheorghe), Crestomatie pentru istoria limbii și literaturii românești, București 1897. Borgovanu (V. Gr.), Carte de citire pentru cl. II primară urbană, ed. II, București 1898. Calmuschi (Const.) Geografia României și a țărilor vecine locuite de Români, Ploesci 1898. Cosăcescu (N.), Curs elementar de algebră, București 1897. Floru (Ion S.), Istoria popoarelor vechi, București 1898. Hodoș (Enea), Manual de istoria literaturii române, Caransebeș 1896. Idieru (N. E.), Studii de economie politică și finanțe, 2 vol., București 1895, 1897. Manliu (I.), Carte de citire pentru usul școalelor secundare, 3 vol., București 1897. Manoilescu (C.), Zaharia (C.), Munteanu (Victor), Cartea premiantului și a școlarului în vacanță, Iași 1898. Niculescu-Brăilițeanu (S.), Geologie pentru clasele secundare inferioare, București 1898. Popescu-Ciocănel (Gheorghe), Text-Atlas. Geografia județului Constanța, Ploesci 1897. Radu (V. I.), Expunerea principiilor economiei politice, Iași 1899. Scraba (G. D.), Negulescu (Șt.), Teodossiu (Grig.), Carte de citire pentru clasa IV primară urbană, ed. IV, București 1898. Strajanu (M.), Principie de estetică și poetică, p. II, Poetica, Craiova 1896. Țițu (Ioan), Geografia comunei Comindărești, distr. Botoșani, București 1897. Xenopol (Lucreția), Curs de geografie pentru usul clasei V secundare, p. I, Geografia matematică, Iași 1895.

În sesiunea generală trecută scăpându-se din vedere a se alege comisiunea pentru examinarea cărților didactice prezentate la acest premiu, acea comisiune s'a ales provisoriu, sub rezerva aprobării dvoastre, în

ședința ordinară de la 13 noiembrie. Ea se compune din dñii V. Maniu, I. C. Negruzzi și Gr. Ștefănescu.

6. La Premiul Alexandru Bodescu, de 1.500 lei, care este a se decerne celei mai bune lucrări în limba română asupra subiectului: „Cercetări istorice asupra orașelor Chilia și Cetatea-Albă“, — s'a prezentat un manuscris purtând devisa: „Suum cuique“.

7. La Premiul Neuschotz, de 2.000 lei, care eră a se da celei mai bune lucrări în limba românească asupra subiectului: „Compendiū istoric asupra dezvoltării industriale la Români până la 1875“, — nu s'a prezentat nici o lucrare.

De asemenea nu s'a prezentat nici o lucrare la Premiul Statului Lazăr, de 5.000 lei, care eră a se decerne celei mai bune scrieri în limba română asupra subiectului: „Studiul hidrografic complet al unuia din următoarele râuri: Jiul, Oltul, Argeșul, Ialomița, Siretul“.

Nu s'au prezentat lucrări nici la Premiul Adamachi, de 5.000 lei, care trebuia să se decernă celei mai bune scrieri în limba română asupra subiectului: „Biserica creștină ortodoxă din România și influința ei morală în evoluțiunea culturală a țărilor române de la începutul secolului nostru până la 1891“.

8. La concursul publicat pentru continuarea traducerii lui Titus Livius, conform deciziunii luate în sesiunea generală a anului trecut, s'au prezentat 10 manuscrite.

Toate aceste manuscrite au fost predate secțiunii literare, pentru ca să le examineze.

9. Conform regulamentului fundațiunii Ioan Leconte du Noüy, adoptat în sesiunea generală a anului trecut, s'a ținut la începutul lunii mai, la școala de Bele-Arte din București, concursul pentru acordarea în ziua de 10 mai a premiilor anuale pentru desemnul după antic și după natură. Numai al doilea din aceste premii a fost acordat lucrării cu devisa: „Femeia este cea mai excelentă faptură a întregului univers“. Lucrarea s'a constatat a fi a dluși Opișan Rădulescu.

În anul acesta concursul pentru premiile I. Leconte du Noüy se va ține între elevii școalei de Bele-Arte din Iași.

Ilustrațiile noastre.

Episcopul Ioan Popasu. La 5/17 februarie an. c. s'au împlinit zece ani de la moartea lui Ioan Popasu, primul episcop al Caransebeșului. Aniversarea acestei zile s'a serbat în 7/19 februarie în toate bisericile din diecesă, prin un parastas pentru odihna sufletului său. Din incidentul acesta venim să improspetăm și noi în coloanele noastre memoria regretatului episcop, punându-i cel din urmă portret în fruntea foilor noastre de acum. Biografie n'avem să-i adaugăm, căci am publicat o mai de multe ori. A fost unul din fruntașii eamului; istoria vieții sale, este o parte a istoriei noastre naționale. Memoria lui va fi vecinică.

Lăsați copiii să vină la mine. Evreii țineau mult la rugăciunile apostolilor și a altor bărbați cuvioși. Ce minune daiă, dacă mamele își duceau pruncuții la Isus, ca să-i binecuvinte cu acele mâini sfinte, cari au ridicat morții și au vindecat toți bolnavii și pătimitorii. Isus fiind acum foarte obosit de predicare, și vindecarea morboșilor, învățacei n'au voit să leze la densusul mamele cu pruncuții lor. Vădend aceasta Isus a

dis învățăcelilor: „Lăsați copiii să vină la mine, căci a lor este împărăția cerurilor“, și la aceasta îmbrățoșind Isus pruncuții și punând mâna pe ei, i-a binecuvântat. În scurt după aceste certându-se învățăcelii între sine, că oare care va fi mai mare în împărăția cerurilor, l-a întrebat și pe Isus? Atunci Isus chiasmând la sine un pruncuțiu, l-a pus pe el între învățăcelii săi dîcînd „Adevăr, adevăr dîc voue, dacă nu veți fi ca pruncuțul acesta, nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu“; dînd prin aceasta semn, că trebuie să fie umiliți, nepetați ca pruncuții, pentru că curăția și umilița sunt cari duc la cer.

C E E N O U.

Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraș și giur, în adunarea sa generală ținută de curînd, sub presiunea dnei Maria Dan, a constatat cu bucurie, că reuniunea progresează frumos. Fondul atingînd suma de 5000 fl. 200 fl. s'a putut separa pentru ajutorarea școalei.

Artiști și literați distinși. Regele Carol al României a conferit țiile trecute diferite distincțiuni următoarelor persoane: Oficer al Stelei României dl M. I. Grigorescu, pictor; cavaler al aceluiaș ordin, dl George Coșbuc; oficer ai Coroanei României, dnii I. L. Caragiale, Dem. Dinicu profesor la conservator, G. Mocean profesor de gimnastică; cavaleri ai aceluiaș ordin, dnii Polizu-Mieșuneșci și Al. Vlahuță.

Nou doctor în drept. Dl Nicolae Mănoiu, candidat de advocat în Brașov, a fost promovat doctor în drept la universitatea din Budapesta.

DIN LUME.

Ex-împărăteasa Eugenia. Vêduva împăratului Napoleon III, Eugenia, trăește retrasă la castelul Farnborough din Anglia, unde într'o capelă se află sicriul soțului ei. În acest castel își petrece ultimele zile ex-împărăteasa Eugenia care este astăzi în vîrstă de aproape 80 de ani, în tovărășia a doue amice sincere. Ea are de ce servitorii. Eugenia se scoală de dimineață, citește diarele franceze și engleze, răspunde la scrisorile mai importante și apoi vizitează bolnavii din sat. După aceea se roagă la mormîntul soțului ei. După dejun face o preumblare în frumosul parc al castelului. Prînzul se ia la orele 7 sara, după ce apoi își petrece vremea cu cetitul și cu un joc simplu. Din când în când ex-împărăteasa merge la Londra, fiind însoțită de patru servitorii. Adesea-orî merge și la Paris, dar nimenea nu se mai interesează de dînsa. La Paris cei mai credincioși însoțitorii ai ei sînt agenții de poliție comandați pentru siguranța ei personală. Mai înainte parisiienii obișnuiau să o fluere, ađi nici nu o mai bagă în seamă.

Asigurarea frumuseții. Se înțelege că în America s'a înființat o astfel de societate de asigurare, care are de scop să asigure frumusețea „ângerilor noștri“. Asiguratele între anii 15—30 plătesc o anumită taxă, pentru care primesc suma asigurată, în cazul

cînd își pierd frumusețea prin vr'o nefericită întemplantare.

O bandă de dame. Cele mai frumoase femei din toată lumea sînt femeile din Georgia. În haremul puternicilor Sultanii și pași ai Turciei, încă din timpurile vechi, cele mai frumoase mîrgăritare sînt femeile aduse din Georgia. În tîrgurile orientale de sclavi, aceste femei formează articolele cele mai prețioase. Femeile georgice înse nu numai că sînt foarte frumoase, dar se disting de celelalte femei orientale și prin curajiu. Foile rusești scriu că amazoanele din Georgia au format o bandă, care ține în respect ținuturi întregi. Cu 10 ani înainte a dispărut din comuna Bandz, districtul Kutaiza, o fată admirabil de frumoasă. Numele fetei dispărută este Daniela Barbara, care de la dispariția ei a devenit cea mai renumită conducătoare de bandite. Deja de 5 ori au prins-o gendarmii și cazacii, dar curagioasele fete totdauna i-a succes a scăpa. Femeile bandite poartă haine prețioase și arme bune. Dacă vre-un boer avut cade în mîna Danielei, nu i se întemplantă nimic, din contră e bine tratat cu mîncări și bîbuturi și-l grăește per „domnule“, dar dacă banii de rîscumpărare nu sosesc la termenul pus, atînci fără milă îl omoară. Nu de mult unul dintre cei mai harnici și renumiți ofițeri de la gendarmerie, cu numele Eristoff, a fost trimis cu un detașament de gendarmii să prindă pe banditele-femei. După câteva săptămîni sosi șcirea că dintre toți gendarmii numai Eristoff a ramas în viață în lupta cu banditele.

Reclamă originală. În Calcutta un mare hoț a fost condamnat la spînzurătoare. În momentul cînd eră să-l conducă gâdele la locul de perzare, a venit un domn și cu permisiunea ce o avea de la guvernator, a spus ceva hoțului la ureche, care la urmă a dîs: „A dîcă ne-am învoit. Urmașii mei vor primi de la dta 1000 funți sterlingi“. „Da, de sigur“, a răspuns strîinul. Hoțul a fost condus apoi sub spînzurătoare, dar înainte de momentul executării, cerîndu-și permisiune, s'a întors spre public și cu glas de stentor a strigat: — Voi căți sînteți aici să șciți că ultimul meu cuvînt este: Cea mai bună ciocolată se capătă la firma Williamson Reunedy & Comp. în Londra!

Poșta redacției.

Gazell. Aceste încă nu se pot publica, sperăm înse că mai tîrziu veți izbui.

Miersig. Ve mulțumim că ne-ați făcut atenți.

Pericolul unui amor. Durere, nu se poate întrebuiță.

Călințarul săptămînei.

Dumineca a 3-a din post. Ev. dela Marcu, c. 8, și 9, gl. 2, a inv. 2.

Ȋua sêpt.	Călințarul vechiu	Călinț. nou	Soarele
Duminec	21 Păr. Iacob	2 (f) S. tele Puscă	5 20 6 13
Luni	22 Mart. Vasilie	3 (f) Richard	5 17 6 20
Marți	23 Cuv. Nicon	4 Ambrozie	5 15 6 22
Mercuri	24 Păr. Zacharie	5 Emilia	5 13 6 24
Joi	25 (f) Bunavestire	6 Celest	5 10 6 26
Vineri	26 Sob. Arch. Gavril	7 Cain	5 8 6 27
Sâmbătă	27 Cuv. Mar. din Tes.	8 Amant	5 6 6 29

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ȂLDĂS NR. 296 b.)